

A chalkboard illustration of a man's face in profile, facing left. The drawing is done in white chalk on a dark background. The man has short, wavy hair and a mustache. The text 'Michal Sýkora' is written in a blue cursive font across the forehead area, and 'modré stíny' is written in a white, bold, serif font across the mouth area. A blue rectangular label with the word 'host' in white is positioned on the left side of the image. At the bottom of the chalkboard, there are two red chalk sticks resting on a wooden ledge.

host

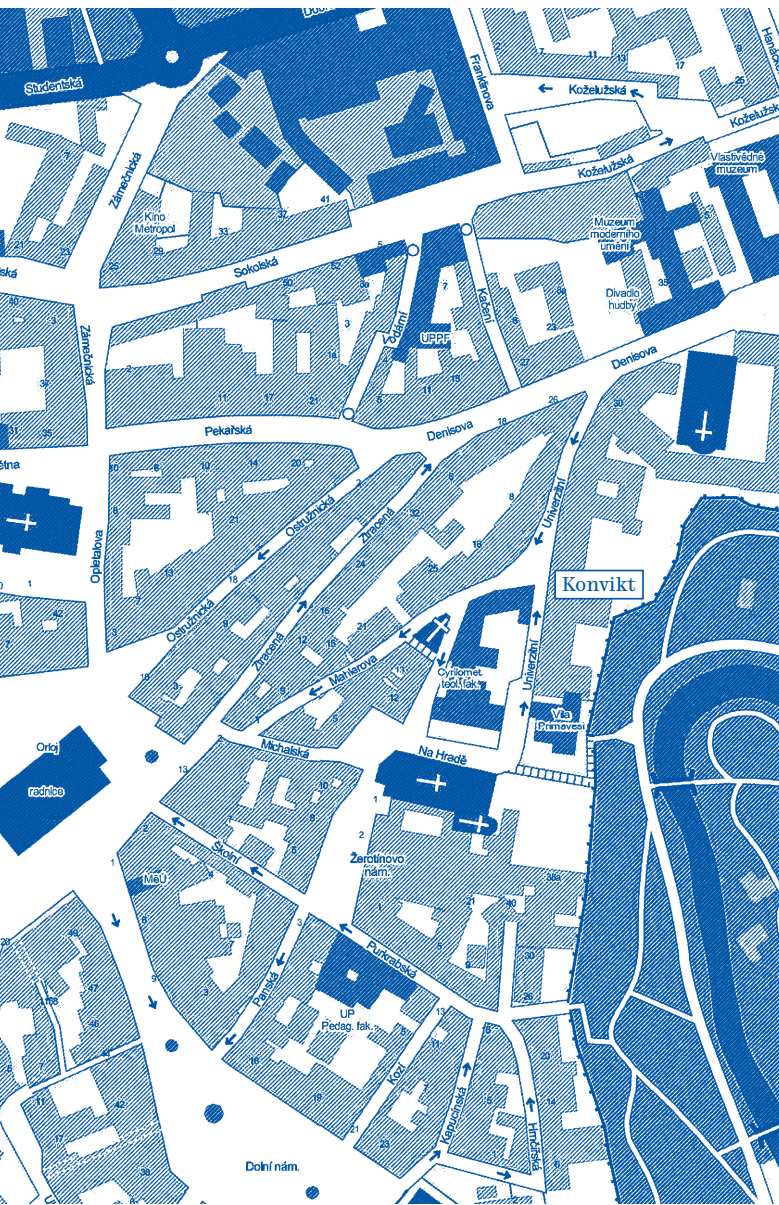
Nový detektivní román
od autora knihy Případ pro exorcistu

***modré
stíny***

Host, Brno 2013

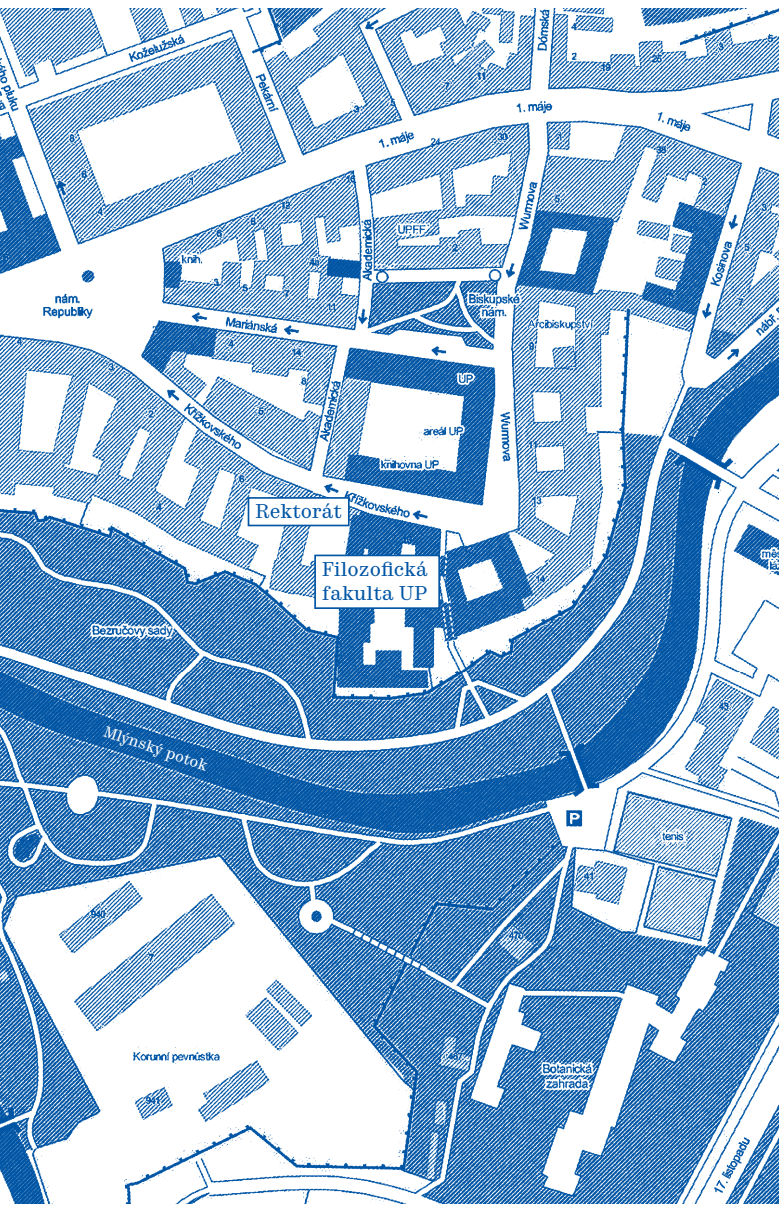
michal
sýkora
***modré
stíny***

host

Konvikt

Dolní nám.

nám.
Republiky

Kozelůvská

Bažantův

1. máje

1. máje

1. máje

UPFF

Wurmova

Košova

knih.

Martiánská

Biskupské
nám.

Křížkovského VI

Křížkovského

Alžběmická

Wurmova

UP

areál UP

knihovna UP

Rektorát

Křížkovského

Filozofická
fakulta UP

Bažantův sady

Mlýnský potok

P

tenis

Korunní pevnůstka

Botanická
zahrada

17. listopadu

© Michal Sýkora, 2013

© Host – vydavatelství, s. r. o., 2013 (elektronické vydání)

ISBN 978-80-7491-000-5 (Formát PDF)

ISBN 978-80-7491-001-2 (Formát ePub)

ISBN 978-80-7491-002-9 (Formát PDF pro čtečky)

ISBN 978-80-7491-003-6 (Formát MobiPocket)

*Freedom just around the corner for you
But with the truth so far off, what good will it do?
Svoboda je něco, co máš na dosah.
Ale když je pravda tak daleko, k čemu ti bude?*
„Jokerman“ (Bob Dylan, *Infidels*)

*You don't need a weatherman
To know which way the wind blows.
Nepotřebuješ meteorologa,
abys poznal, odkud vítr fouká.*
„Subterranean Homesick Blues“
(Bob Dylan, *Bringing It All Back Home*)

Markétě

část první

Před vraždou / Prolog

15. září—28. listopadu

Ve čtvrtek 15. září v 15.30 zbývaly docentu Ondřeji Chalupovi dva měsíce, třináct dní a pět hodin života, což samozřejmě nemohl tušit, takže se účastnil pravidelného zasedání vědecké rady filozofické fakulty.

Předseda vědecké rady profesor Trojan za účasti proděka na pro vědecké záležitosti Maluchy jednání zahájil přesně ve 13.30. Zasedání postupovalo řádně dle programu až k poslednímu bodu, habilitačnímu řízení dr. Macharáčkové, Chalupovy kolegyně. Členové vědecké rady vyslechli stanovisko habilitační komise (kladné), vyjádření tří posuzovatelů uchazeččiny habilitační práce (kladné, až oslavné), její poděkování, neboť v posudcích vlastně nebylo nic, k čemu by se mohla vyjádřit, pokud nechtěla polemizovat s jednoznačně pozitivním přijetím, a habilitační přednášku, po níž následovala nedlouhá rozprava a několik dotazů, na které doktorka Macharáčková odpověděla zcela suverénně a bez zaváhání. Docent Chalupa, řádný člen vědecké rady, byl s průběhem spokojen. Měl svou starší kolegyni velmi rád a vážil si jí jako mimořádné znalkyně polské poezie, ale také jako nesmírně dobrého, vstřícného a pokorného člověka, který je dalek záludností a kariérní ctižádnosti. Co mu jen — spolu s vedoucím katedry Stanislavem Lípou — dalo práce starou paní přesvědčit, aby zhodnotila svou dlouholetou badatelskou činnost tím, že bude usilovat o titul, který jí (na rozdíl od o dvacet let mladších kariéristů) podle jeho názoru dávno patřil. Jediné, co Chalupu zneklidňovalo, byla absence devíti členů rady. Věděl, že kolegové se někdy rozhodují iracionálně a absurdní systém součtu hlasování přímo nahrával absentérům a zlomyslným potměšilcům. K hladkému průběhu získání titulu bylo potřeba nadpoloviční většiny hlasů, nikoliv však z přítomných, ale ze všech čtyřiceti členů rady, tudíž ti, kteří se na zasedání nedostaví, dávají automaticky uchazeči svůj záporný hlas. Marně se Chalupa snažil apelovat na zodpovědnost svých kolegů. Dnes se

dostavilo jen jedenatřicet členů, tudíž má Libuška Macharáčková devět záporných hlasů jistých. Minimálně dvacet jedna kladných hlasů musí obdržet. Věděl, že v plénu jsou tři lingvistky, které se zásadně zdržují hlasování, pokud se o titul neuchází někdo z úzkého kroužku spřátelených lingvistů, kam zřejmě kolegyně Libuška nepatřila. Nikdo nevěděl proč a ony nemusely nikomu nic vysvětlovat, neboť hlasování je tajné. Zdržet se hlasování je jen uhlazenější forma negativního hlasu, takže už teď to znamenalo 12 členů proti. Chalupa se rozhlížel po přítomných a snažil se zjistit, co se tak asi děje v jejich složitých mozcích, mnohdy naplněných žárlivostí, řevnivostí a téměř až sektářskou záští.

Předseda vědecké rady povstal, poděkoval uchazečce za její vystoupení a požádal ji, členy habilitační komise, kteří nebyli členy rady, oponenty a všechny hosty, aby na chvíli opustili sál, protože rozprava a následné hlasování nejsou určeny očím a uším veřejnosti. K doktorce Macharáčkové přiskočil vedoucí katedry, který nebyl členem vědeckého grémia, aby jí pomohl vstát. Ona však rozhodným gestem pomoc odmítla, natáhla se po francouzských holích, jež měla opřené o vedlejší židli, a namáhavě se postavila. Lípa jí aspoň vzal složku s přípravou k habilitačnímu řízení a velkou dámskou kabelku a vyprovodil ji ze dveří.

Sotva v předsáli Libuše Macharáčková ztěžka dosedla do hlubokého křesla, okamžitě toho zalitovala, protože si uvědomila, jak špatně se jí bude vstávat. Vedoucí katedry profesor Lípa, muž asi tak jejího věku, jí podal tašku a složku s papíry. Doktorka Macharáčková je začala cpát dovnitř. Bylo na ní poznat, že je nervózní, vyčerpaná a zmožená stresem.

„Tak už to máš za sebou,“ řekl tiše, ale optimisticky její šéf. „Myslím, že je to v pohodě. Podle mě jsi byla naprosto přesvědčivá.“

Libuše Macharáčková potřásla šedivou hlavou a vzdychla. „Staníku, prosím tě, nepodal bys mi sklenici vody?“

Rozprava členů vědecké rady se pro Ondřeje Chalupu proměnila (jako už snad po tisíci) v noční můru. Lingvistka se specializací

na fonetiku profesorka Batíková poukázala na skutečnost, že kandidátka dost ledabyle vyslovuje sykavky, a že tudíž pro ni osobně bylo celé vystoupení skutečným utrpením. Asi tři členové rady pokývali hlavami na doklad, že si tento závažný nedostatek také uvědomili. Dvaosmdesátiletý profesor Ramlík, těšící se i přes pokročilý stupeň stařecké nepoužitelnosti mimořádné autoritě zhruba poloviny členů rady, klátivě povstal a prohlásil, že jej osobně velmi uráželo, že dotyčná uchazečka (a skvrnitou rukou ukázal ke dveřím) celou dobu seděla. Domnívám se, pokračoval profesor Ramlík, že se v tomto grémiu snad stalo územ, že uchazeči při jednání stojí. Už jen proto, že tím vyjadřují úctu tomuto grémiu. Dotyčná uchazečka (a skvrnitou rukou opět ukázal ke dveřím) si buď neosvojila zásady vhodného chování, nebo jí to nikdo neřekl. Křídlo věrné názoru profesora Ramlíka na znamení souhlasu jako jeden muž pokývalo hlavami. Znovu povstala profesorka Batíková, vyjádřila souhlas s názorem kolegy Ramlíka a dodala, že musí znovu připomenout, že kandidátka ledabyle vyslovuje sykavky. Ondřej Chalupa se zoufale podíval k předsednickému stolu. Proděkan pro vědu Malucha listoval nějakými písemnostmi, předseda vědecké rady Trojan, zjevně duchem nepřítomen, skelným pohledem hleděl do vzdáleného rohu.

„Jen bych chtěl připomenout,“ povstal docent Chalupa a pohledy přítomných se k němu stočily, „možná jste si toho, pane profesore, nevšiml, ale paní doktorka Macharáčková je invalidní. Pohybuje se za pomoci francouzských holí.“

Oslovený profesor se podíval doprava doleva na své sousedy u stolu a rozhodil rukama. „Všichni máme své zdravotní problémy,“ podotkl polohlasem, s čímž jeho spolusedící souhlasili.

„Za těchto okolností,“ pokračoval Chalupa a volil slova velmi opatrně, aby snad vůči své nebohé kolegyni nepopudil další členy rady, „bychom snad mohli akceptovat, že doktorka Macharáčková během jednání seděla.“

Křídlo obvykle nesouhlasící s profesorem Ramlíkem souhlasilo. Na podporu Chalupových slov vystoupil kunsthistorik

profesor Šimon. Řekl, že s přihlédnutím k invaliditě kandidátky a také k jejímu věku snad členové rady nemusejí bazírovat na požadavku, aby kandidát stál. Rusistka docentka Křesadlová, známá tím, že ji vždy zajímaly aspekty, které s vědeckým profilem kandidáta prakticky vůbec nesouvisely, se Chalupy zvědavě otázala, co je příčinou postižení pohybového aparátu paní doktorky. Chalupa, domnívaje se, že důraz na osobní neštěstí by mohl členy rady mírně obměkčit, že by zapomněli na Libuščino poněkud nešťastné zacházení se sykvkami, stručně pohovořil o tragické nehodě zájezdního autobusu při přejezdu z Rakouska do Itálie v roce 1991, během níž manžel doktorky Macharáčkové utrpěl vážné poranění páteře, které jej natrvalo upoutalo na invalidní vozík. Sama doktorka Macharáčková přišla o pravou nohu od kolene dolů. Nosí nyní bércovou protetickou náhradu, nicméně i tak — jak si kolegové určitě všimli — se pohybuje jen velmi obtížně.

Kunsthistorik Šimon, člověk spíše výbušného temperamentu, znovu povstal: „Tím jsme to snad definitivně vyřešili. Víte, musím říct upřímně, že někdy mám pocit, že kdo neviděl naše jednání, ten by tomu nikdy neuvěřil. My tady máme rozhodnout, zdali je uchazečka způsobilá k tomu, aby jí byl přiznán titul docent. A místo toho tady řešíme, že si šlape na jazyk a není vůči nám dostatečně uctivá. Prokristapána! Kdybychom tu posuzovali nositele Nobelovy ceny, který by koktal, tak bychom mu to nedali jen proto, že nemluví plynule?“

Byla to jen řečnická otázka. Šimon se nadechl, vzal do ruky habilitační spis doktorky Macharáčkové a teatrálně ho zdvihl nad hlavu. „Tady je to, co musíme rozhodnout. Já vidím ženu, které je dvašedesát a má za sebou fantastickou práci a neoddiskutovatelné výsledky. Napsala pět knih o polské poezii, monografii o Miłoszovi, který dostal Nobelovku. Desítky a desítky studií. Vždyť ona dostala polské státní vyznamenání za propagaci polské literatury za hranicemi! A my tady v Olomouci diskutujem nad tím, že blbě artikuluje.“

Plénium si už na Šimonova temperamentní vystoupení zvyklo. Sám Chalupa s ním ne vždy souhlasil, ale teď kunsthistorikovo rozhořčení sloužilo dobré věci. „Posuzujme tedy tento materiál. A já sám za sebe říkám, paní Macharáčková prokázala dostatečnou – co dostatečnou, NADSTANDARDNÍ!“ Šimonovo hřímání probralo z letargie i předsedu vědecké rady, „odbornou disponovanost k tomu, aby jí byla přiznána docentura. Tečka.“

Na druhé straně místnosti zlověstně povstala romanistka profesorka Kulová. Chalupu obcházely mráčky. Kulovou považoval za zlomyslnou babu, potměšilou anarchistku, která musela být za všech okolností v opozici a která měla mimořádnou schopnost u každého vyhmátnout jeho slabou stránku a na jejím základě propíraného jedince zcela rozcupovat. Kulová tedy povstala a začala pomalu, se smyslem pro dramatický efekt listovat habilitační přihláškou Libuše Macharáčkové. Chalupa znechuceně sledoval, jak se tváře několika kolegů přímo rozzářily škodolibým očekáváním, čím romanistka znalkyni polské poezie zlikviduje. „Kolega profesor Šimon,“ začala Kulová hlubokým, lehce chraplavým hlasem, „tu hovořil o mimořádné odborné disponovanosti kandidátky.“ Odmlčela se. „Jak se tak ale dívám do jejího spisu, nic takového nevidím. Tak například – jednou z vážných podmínek pro získání hodnosti docenta je účast na konferencích, těch mezinárodních samozřejmě. V tomto spisu však nic takového nevidím. Takže buď uchazečka jednu kategorii zapomněla vyplnit, nebo ji prostě *nenaplnuje*.“ Znělo to jako rozsudek smrti.

Ondřej Chalupa povstal. „Jen bych chtěl připomenout, že doktorka Macharáčková je invalidní. Má pohybové postižení, které jí prakticky znemožňuje cestovat. Stará se o manžela na invalidním vozíku. Za těchto okolností je snad pochopitelné, že...“

Profesorka Kulová jej přerušila: „Pane kolego, to není nic osobního. Nicméně jsou-li jednou stanovena určitá kritéria, musíme bazírovat na jejich naplnění. Jinak jako grémium zaštitující odborné renomé naší alma mater budeme všem pro legraci.“

„Já s vámi zcela souhlasím,“ mobilizoval Chalupa veškerou svou trpělivost, „na druhé straně bych chtěl upozornit, že doktorka Macharáčková sice toto jedno kritérium nenaplnuje, zato jiná kritéria mnohonásobně překročila.“

Kulová se na něj usmála, pak se zahleděla do spisu, znovu pohlédla na Chalupu a zeptala se: „Která, prosím vás?“

Ve svém následujícím vystoupení profesorka Kulová vysvětlila vědecké radě, že kandidátka sice publikuje v zahraničí, ale tím zahraničím je míněno převážně Polsko, přičemž ona se nedomnívá, že by polština byla světový jazyk. Dále zpochybnila odborný statut časopisů, v nichž kandidátka publikovala, a upozornila, že i jejich pět *takzvaných* monografií, které během jednání kolovaly sálem, nevykazují požadavky na odbornou publikaci, neboť před vydáním nebyly recenzovány a neobsahují anglicky psané resumé. Chalupa se snažil vysvětlit, že tyto formální požadavky na odborné monografie platí teprve poslední tři roky, a tudíž je nelze retrogradně aplikovat na monografie vydané v uplynulých dvaceti letech. Kulová však jen pokrčila rameny a pokračovala dál. „Mě zkrátka nikdo nepřesvědčí, že dotyčná je světově uznávaná odbornice!“ hřímala.

Za deset minut se profesor Trojan podíval na hodinky a z pozice předsedy vědecké rady rozpravu ukončil a vyzval k hlasování.

Následně byla vyhlášena pětiminutová přestávka. Chalupa vyšel do předsálí, kde Libuše Macharáčková seděla v křesle, na klíně kabelu, francouzské hole opřené o konferenční stůl, a povídala si s vedoucím katedry a s oponenty své habilitační práce. „Tak jak to vypadá?“ zeptal se ho bodře Lípa. — Chalupa odpověděl, že se to záhy dozvíme, že se teď sčítají hlasy. Snažil se před svou starší kolegyní nedávat najevo, jak moc je rozčilený a nejistý si výsledkem. Předsálí se naplnilo členy vědecké rady, kteří se sem přišli protáhnout nebo odskočit si na toaletu. Za deset minut zapisovatelka svolala osazenstvo zpět do sálu. Lípa s Chalupou pomohli paní Macharáčkové z hlubokého křesla a doprovodili ji do sálu, následování oponenty zvědavými na výsledek.

Předseda vědecké rady profesor Trojan unaveným hlasem oznámil výsledky hlasování. Počet přítomných 31. Počet kladných hlasů 19, počet záporných hlasů 1, počet neplatných hlasů 11. Chalupa okamžitě pochopil, co to znamená. Doktorka Macharáčková se usmála a pokývala hlavou. Jen na pár sekund se domnívala, že titul docentky obdržela, že 19 hlasů pro z jednatřiceti je dostačující, jen jeden byl proti. Lípa stojící u okna kousek od své kolegyně viditelně zbledl. Profesor Trojan se otočil na kandidátku: „Lituji, paní doktorko, vědecká rada filozofické fakulty nedoporučila, aby vám byla udělena vědeckobadatelská hodnost docent. Habilitační řízení je tímto zastaveno.“ Libuše Macharáčková se kolem sebe zmateně rozhlédla. Přistoupil k ní šéf katedry, sklonil se a cosi jí pošeptal do ucha. „Co znamenají teda ty neplatné hlasy?“ zeptala se doktorka Macharáčková. — Přistoupil k ní i Chalupa: „Libuško, je mi to strašně líto. Tohle nikdo nečekal.“ — „Co znamenají ty neplatné hlasy?“ — „To jsou lidi, co se zdrželi hlasování.“ — „Tak to špatně spočítali. Trojan přece říkal, že pro bylo 19 hlasů z 31. To je nadpoloviční většina, ne?“ — „Není, Libuško. To se počítá ze všech členů rady, teda ze čtyřiceti.“ — „Ale jak se to může počítat ze čtyřiceti?“ — „Já vím, Libuško. Ten, kdo tenhle systém vymyslel, si naivně myslel, že lidi budou plnit své povinnosti a docházet na jednání, na která mají chodit.“ Doktorka Macharáčková se v doprovodu svých kolegů vydala ke dveřím. „Já to nechápu. Proč se jedenáct lidí zdrželo?“ — „Nevím, Libuško,“ řekl docent Chalupa, ačkoliv věděl. Otočil se do sálu, kde se ostatní členové rady zvedali ze židlí a po dlouhém schůzování si balili aktovky. Očima se střetl s profesorkou Kulovou. O tom, kdo ten záporný hlas udělil, neměl pochyb. Kulová na něj kývla hlavou a usmála se.

V předsálí usadili Libuši Macharáčkovou do křesla, aby se vzpamatovala. Kolem prošel nasupený profesor Šimon a mumlal si něco o kreténech. „Neboj se, Libuško,“ řekl Chalupa, „já to tak nenechám. Takhle to už vážně nejde. Půjdu s tím klidně i za děkanem. Šimon z kunsthistorie se do toho jistě dá se mnou. Devět lidí

chybělo! A aby se jedenáct zdrželo hlasování, když jsi měla tak vysoce ceněnou habilitační práci, to je naprosto nepřijatelné.“

Libuše Macharáčková k němu zvedla oči. Ruce na rukojetích francouzských holí se jí slabě třásly. „Ne, Ondro. Necháš to být. Mně je dvašedesát. Třetina lidí je tam mladší než já. Za chvíli stejně půjdu do důchodu. Já nemám zapotřebí podstupovat takové věci. Tak to nechej být.“

Ondřej Chalupa nic neříkal. Věděl, že nebude schopen nechat to jen tak být. Ze sálu vyšla profesorka Kulová, minula je a zmizela v otevřených dveřích na chodbu. „Libuško, omluv mě na chvíli,“ řekl spěšně docent Chalupa a vyběhl na chodbu za Kulovou. „Paní kolegyně, můžete na slovíčko?“ Kulová se otočila a pohlédla na něj očima plnými výsměšné přehavy.

II.

Na Ondřeje Chalupu doléhala čím dál tím větší frustrace. Ze všeho kolem sebe. Z každodenních nepořádků, z politické situace, z celospolečenské nálady, ze studentů a jejich přístupu ke studiu, zkrátka ze všeho. Z toho, co se dělo s vysokými školami, obzvlášť. Nechápal, jak je možné, že ostatní nesdílejí jeho přesvědčení o výlučném poslání univerzit a berou vysoké školství jen jako jednu z příležitostí, jak realizovat svou touhu po osobní moci, po zbohatnutí, po politickém vlivu. Nevěřicně a znechuceně sledoval kauzy spjaté s prostředím, které tak miloval a kterým žil. Metropolitní tzv. *univerzita*, nejspíš zřízená jen proto, aby si papaláši z pražského magistrátu měli možnost doplnit své troskovité vzdělání, pokud možno rychle a maximálně bezbolestně. Plzeňská práva a rychlostudium pro spřátelené a politicky vlivné; vzhledem k tomu, jaká na *jeho* škole panovala tuhá byrokracie týkající se dodržování předpisů a dohledu na řádný chod studia, naivně žasl nad tím, jak bylo možné, aby někdo

vystudoval tříleté bakalářské studium za dva semestry, a k zuřivosti jej přivádělo, že to všechno upekli právníci, o nichž se do té doby pošetile domníval, že by měli být strážci právní čistoty. Anebo způsob, jakým se činovníci Univerzity v Liberci napakovali na tom pochybném podniku mistrovství světa v lyžování. Byl hrdý na svou alma mater, prostou takovýchto skandálů, snad kromě toho, že jeden titulu chtivý grafoman odkudsi z Opavy předložil vědecké radě opsanou habilitaci, která — na rozdíl od té Libuščiny neopsané — samozřejmě řízením prošla. Na druhou stranu, byť se o tom hodně psalo a fakulta měla z ostudy kabát, objektivně musel uznat, že za tohle nikdo z habilitační komise ani vědecké rady nemohl, že se prostě stali obětí podvodníka. I když i Olomouc měla jednu skvrnu na svém čistém štítě — a to samého kvestora.

Celá kauza začala už před čtyřmi roky, kdy se konečně — pět let po dokončení — rozhodlo o provedení inventury předaného zařízení budovy konviktu, barokního monstra, do kterého se po nákladné rekonstrukci přestěhovali, a Ondřeje Chalupu jmenovali za člena inventarizační komise, což je funkce, u níž se vždy předpokládá ryze formální členství, zvláště když veškerou otrockou úředničinu s kontrolou vykonávají katederní sekretářky. Jenže tentokrát se Ondřej Chalupa k obvyklému podepisování nekonečných počítačových sjetin nedostal; sekretářka zachmuřeně zatukala na dveře šéfa katedry s tím, že část vybavení, které by podle dodacích listů měla katedra mít, nikdy nedostali. Šéf poslal pro zástupce katedry v komisi a ten se zeptal, co chybí. Sekretářka, důkladná padesátnice, měla ve sjetinách příslušné položky vyznačeny oranžovým zvýrazňovačem. „Tak třeba dva koberce,“ řekla. — „Koberce?“ užasl vedoucí katedry Stanislav Lípa. „Dyť je tu máme.“ — „Tyhle kancelářské koberce se nepočítají, to je tzv.“ sekretářka zalistovala seznamem, „*podlahová krytina*. Mají to být dva koberce, v ceně 25 000 za kus.“

Vedoucí katedry na ni němě zíral, Ondřej Chalupa jeho údiv sdílel. „Koberce za padesát tisíc?“ řekl. — Sekretářka pokrčila

rameny. Lípa si drbal bradku. — „Pak chybí 15 židlí. A v učebně bychom měli mít plazmovou televizi.“ Když nikdo nereagoval, pokračovala. „Pak ještě nějaké drobnosti jako lampy a skřínky.“ Položila štos papírů na stůl před svého šéfa.

„Za kolik toho je?“ zeptal se Chalupa.

„Asi za 150 000.“

„Všechno je to drahý jak sviňa,“ oglosoval to vedoucí katedry přímočaře.

„Hlásila jsem to na rektorát,“ pokračovala sekretářka.

„A?“

„Řekli mi, že je to v pořádku, že o tom vědí, že jsou to dílčí nedostatky, ať to komise podepíše, že oni se už o to postarají.“

„No to jistě!“ vybuchl Chalupa. „My to podepíšeme a tím se ten chybějící majetek zlegalizuje.“

Vedoucí katedry byl i přesto, že svou funkci vykonával již dlouho, nenapravitelný optimista. „Asi to popletli,“ řekl smířlivě. „Asi nám připsali vybavení jiné katedry. Obvolej ostatní katedry na konviktu,“ obrátil se na sekretářku, „jestli jim něco nepřebývá, že se to vykazuje u nás. No co — televize by se šikla. Jen teda nevím, co bych dělal s těma kobercama.“

„Už jsem se ptala, nikde nikomu nic nepřebývá.“ Sekretářka byla vzor svědomité poctivosti a Ondřej Chalupa ji měl pro její spolehlivost velmi rád.

„Ani nám?“

„Ne. Spíš každému něco chybí.“

Ondřej Chalupa se rozhodl jednat. Předsedou inventarizační komise jmenovali profesora Šimona. Vzhledem k tomu, že ani na jeho katedře inventarizační seznamy nesouhlasily, svolal schůzku komise a sekretářek všech kateder na konviktu. Výsledek je šokoval — v celém objektu scházela majetek a vybavení v ceně převyšující tři čtvrtě milionu. K tak vysoké částce přispěla i skutečnost, že — jak upozornil další člen komise doktor Prskal — veškeré zařízení bylo několikanásobně předraženo. Doktor Prskal komisi informoval, že u nich na katedře mají

závěsy za patnáct tisíc na okno a že vůbec nechápe, proč jsou všude kuchyňské linky z IKEA. To vzbudilo pozornost — každá katedra byla vybavena dvěma kuchyňskými koutky, jeden na společné chodbičce, druhý v kanceláři sekretářky, a Prskal zjistil, že tyto jednoduché sestavy z IKEA přišly na 26 400 Kč za sadu, což je — jak zdůraznil — trojnásobek toho, za kolik to lze normálně v IKEA koupit.

Komise byla pobouřena. Profesor Šimon spolu s docentem Chalupou sestavili rozsáhlý přípis, v němž upozornili na nedostatky a předražené dodávky a požadovali jejich vysvětlení, a odeslali jej rektorovi, předsedovi akademického senátu a kvestorovi. Chalupa očekával, že se rozpoutá pozdvižení. Odpovědí na jejich aktivitu však bylo naprosté ticho.

Možná, kdyby se tenkrát *kdokoliv* rozhodl zprávou inventarizační komise zabývat, mohlo být všechno jinak. Pokud se však kvestor domníval, že se problém vyřeší tím, že jej bude ignorovat (a spolu s ním všechny stížnosti), nepočítal s umanutostí docenta Chalupy, rozhodnutého, že takto celá záležitost zůstat nemůže. Začal pátrat po okolnostech rekonstrukce jezuitského konviktu. Kvestorovi lidé mlčeli, ale vzhledem k tomu, že rekonstrukce skvostu tyčícího se na městských hradbách, zcela zdevastovaného desetiletími armádní péče, byla pro město obrovskou událostí, našel na stránkách regionálních tiskovin řadu informací. Naštěstí se o průběh rekonstrukce tehdy ještě zajímaly i akademické senáty; ze zápisů i z rozhovorů s kolegy — tehdejšími senátory — zjistil základní informace o celé akci. Univerzita bývalý jezuitský konvikt získala v devadesátých letech. Vzhledem k tomu, že filozofická fakulta obývala několik budov, jež se v restitucích měly vrátit církvi, byla dojednána rekonstrukce konviktu jakožto náhrada za tyto budovy, plně financovaná státem z fondu náhrad za církevní restituce. Vybraná architektonická kancelář vypracovala projekt rekonstrukce za 270 milionů. Univerzita projekt odmítla, ten byl následně přepracován a předložen s novým rozpočtem na 320 milionů, který byl přijat. Když se

v roce 2002 stavební práce završily, katedry se nastěhovaly do svých nových působišť a konvikt se plně otevřel veřejnosti, účet za rekonstrukci se vyšplhal na 350 milionů.

Když už se neřešila neukončená a neschválená inventarizace, poslal aspoň Chalupa kvestorovi dopis s žádostí o vysvětlení, proč byla cena za rekonstrukci tak vysoká. Za týden obdržel od kvestora pozvání k osobní schůzce. Za asistence šéfa stavebního odboru, arogantního inženýra, který s Chalupou jednal jako s retardovaným potížístou, mu vysvětlili, co s cenou stavby udělá archeologický průzkum, nečekané faktory, které se promítnou do tzv. víceprací, ale taky celková ekonomická situace, inflace a výše DPH. Mluvili na něj dlouho, vlídně, ale Chalupa měl pocit, že úmyslně tak, aby jim nerozuměl. Zajímal se o změny mezi prvním a druhým projektem – velkoryse mu umožnili nahlédnout do gigantické projektové a stavební dokumentace, zjevně pobavení při pohledu na dezorientovaného literárního teoretika, který se ve změní půdorysů, bokorysů, detailních výřezů, řešení dílčích místností či krovových vaznic a krokví zcela ztratil a vůbec nerozuměl různým typům čar, milionům kót a číselným údajům zásadně uváděným ciframi mikroskopické velikosti. Chalupa to po chvíli vzdal, poděkoval a odešel. Zaujala ho však jedna věc, ale protože si nebyl jistý, zdali by mu ti dva řekli pravdu, rozhodl se na ni nezeptat – a totiž, proč se mezi levnější a dražší verzí projektu změnila pozice hlavního architekta rekonstrukce, když architektonická kancelář zůstala stejná.

Zde mu výrazně pomohl kunsthistorik Šimon se svými kontakty mezi architekty. O deset dní později už docent Chalupa v kavárně na Horním náměstí celou záležitost probíral s architektem Šimlákem, nakvašeným padesátníkem, který rekonstrukci konviktu a spolupráci s kvestorovými činovníky charakterizoval jako „noční můru každého architekta“, protože ti akademici „ničemu nerozumí, ale do všeho kecají“. O další týden později Chalupa seděl v kanceláři samého rektora a informoval ho o tom, jak došlo ke zdražení stavby z dvou set sedmdesáti milionů na

tři sta dvacet ještě před jejím započítím. Rektor nesouhlasně kroutil hlavou a tvrdil, že je to celé nesmysl. „Ten váš architekt to určitě celé dezinterpretoval, nebo jste to vy špatně pochopil.“ Rektor odmítl celou situaci vůbec uznat jako možnou a následně dodal, že i kdyby snad možná na tom přece jen bylo zrnko pravdy, tak co z toho? Univerzitě přece žádná škoda nevznikla. Každopádně, pokud na tom trvá, podíval se rektor Chalupovi zpříma do očí, může celou věc probrat s panem inženýrem Jonášem. „I když – upřímně řečeno – vlastně nevím, oč vám jde, pane docente.“

Ani teď, po třech letech, Ondřej Chalupa nezapomněl na ten pocit marnosti a bezmoci, když veškeré jeho pokusy zjednat nápravu a ukázat lidem, jak *zvláště* kvestor Jonáš hospodaří, narážely jen na lhostejnost a nezájem. Rektor Chalupu požádal, aby jej znovu navštívil, tentokrát v doprovodu architekta Šimláka, ten však odmítl a nepřímou popřel, že by kdy Chalupovi poskytl jakékoliv informace. Kvestor Jonáš si na schůzku s rektorem připravil rozsáhlé zdůvodnění nedostatků první verze projektu, jaká vylepšení si vyžádala nárůst ceny o padesát milionů a v čem spočívaly *vícepráce* za dalších třicet milionů. Hovořil asi patnáct minut a celou tu dobu Chalupa cítil zoufalství a beznaděj z toho, jak z něj samolibý a arogantní ekonom dělá blbce (protože Chalupa prostě *věděl*, že Jonáš lže a manipuluje s fakty), a z toho, že kvestorovy machinace nikomu nevadí.

Bylo pondělí 3. října a po všech předchozích neúspěších se Ondřej Chalupa rozhodl, že podnikne definitivně poslední pokus. Z konviktu to do kanceláře krajského státního zástupce Hory neměl daleko. Cítil se nervózní a nedočkavý, netrpělivě očekával verdikt, jako student před zkouškou. Stálo ho to tolik energie a času a teď, po skoro čtyřech letech usilování, přesvědčování a dohadování, měl před sebou finální schůzku, která rozhodne, jestli vynaložené síly vůbec k něčemu byly. Poprvé se s JUDr. Horou setkal v létě; schůzku mu domluvil kolega Termer. Ondřej

Chalupa věděl o jeho mimomanželském poměru, ale protože se před ním nikdy kolegova žena fyzicky nezhmotnila, vnímal Lukášovo manželství jako něco abstraktního, a tak neměl morální problém setkat se se sympatickou mladou dívkou, o níž mu Lukáš řekl, že je dcerou státního zástupce, že o celé věci s otcem mluvila a on by byl ochoten se na Ondřejovy materiály podívat a posoudit je z právního hlediska. Měsíc a půl se nic nedělo, pak mu Hora zavola a pozval ho k sobě do kanceláře.

Ondřej Chalupa se na místo dostavil o devět minut dřív, a tak pomalu ve vstupní hale státního zastupitelství obcházel vývěsky a četl si oběžníky a přípisy. Přesně v dohodnutých 14.30 se u recepční ohlásil a Horova sekretářka si jej přišla vyzvednout.

Povědomý fascikl ležel na Horově psacím stole. Státní zástupce vstal, vyšel Chalupovi vstříc a zeptal se, jestli si něco dá. Když Chalupa odmítl, Hora mu nabídl místo v křesle u konferenčního stolku a sám (poté co se chopil výsledků Chalupova pátrání) si sedl naproti.

„Obávám se, že asi nebudete spokojený, pane docente,“ začal Hora.

Ondřej Chalupa to samozřejmě celou dobu tušil.

„Odvedl jste mimořádný kus práce, bohužel to, co jste posbíral, nenaplňuje skutkovou podstatu žádného trestného činu.“

Ondřej Chalupa vzdychl a pokýval hlavou. „Takže vlastně všechno, co kvestor Jonáš dělá, je v pořádku.“

Krajský státní zástupce se podíval přes jeho rameno na svou knihovnu, v níž se šikovaly svázané zákoníky. „Já plně chápu vaše rozhořčení nad tím, co ten váš kvestor dělá. Problém je, že v systému práva a zákonů jsou vždy mezery, které mnozí dokážou využít.“

Chalupa na něj tázavě pohlédl.

„Chci tím říct,“ vysvětloval Hora, „že mezi tím, co je legální a co je legitimní, nemusí být pokaždé soulad. Osobně se domnívám, že mnoho z toho, co popisujete, legitimní rozhodně není, ale také to není nelegální.“

Po všech těch letech už docentu Chalupovi chyběla energie a síla začít Horu přesvědčovat, že se určitě mylí.

„Abyste si nemyslel, že jsem tím jen tak listoval,“ pokračoval dál krajský státní zástupce, „ukázal jsem to kolegovi, co se specializuje na finanční kriminalitu, ale ani on tam nenašel jediný důkaz, že došlo k něčemu trestnému.“

„Takže dalšímu neřádovi, co se obohacuje na veřejných zakázkách, to projde,“ řekl nakonec Chalupa hořce.

„Víte, tento typ kriminality se velmi těžce dokazuje. Pokud takového člověka nechytíte zrovna ve chvíli, kdy bere úplatek, nebo pokud ho rovnou někdo neudá a nepodá konkrétní důkaz, jsme bezmocní.“

Chalupa neviděl důvod, proč dál o tématu hovořit. „Asi jsem to tušil,“ řekl. „Každopádně vám děkuju za váš čas, že jste se tím vůbec zabýval.“

Oba vstali. „Dcera mi říkala,“ začal ještě státní zástupce Hora, „že snad — že uvažujete o tom, že byste celou věc publikoval...“ Vyčkávavě se na docenta Chalupu zadíval, ten však nereagoval. „Osobně bych vás od toho spíše zrazoval. Posbíral jste spoustu tvrzení, ale není to podloženo žádnými důkazy. Je možné, že nějaký nezodpovědný žurnalista by se toho mohl chopit, ale bez důkazů by se to taky mohlo celé obrátit proti vám.“

„Jak to myslíte?“ zeptal se Chalupa, jemuž to znělo jako výhrůžka.

„Kdyby vás ten Jonáš zažaloval, asi by takový soud dopadl v jeho prospěch.“

„Ano,“ vzdychl Chalupa. „Nicméně když je to tak, jak říkáte, asi to zveřejňovat nebudu. Pořád mi ještě záleží na dobrém jménu univerzity, a pokud bych ničeho nedosáhl...“ Jen rozhodil rukama.

Rozloučili se, Chalupa strčil tlustou složku do aktovky a vyšel ven.

Bylo krásné slunečné podzimní odpoledne. Vítr honil po ulicích listí a ženám cuchal vlasy. Chalupa měl v hlavě dokonale

prázdnou. Možná, někde v skrytu duše, byl rád, že to tak dopadlo. Byl už unavený a dokázal uznat porážku a přiznat si neúspěch. Šel pomalu zpět do své kanceláře a měl pocit, že je to celé už definitivně za ním a že mu spadl ze srdce velmi těžký kámen.

III.

Kristýna a její *starší páni*; otec o tom mluvil s despektem a smutnou rezignací v hlase — jako by jeho dceru postihla nějaká sexuální úchylka či odlišnost v orientaci. Několik konfliktů na dané téma z hovorů o Kristýnině milostném životě udělalo tabu, zejména pokud si oni *starší páni* Kristýnu pořídili jako doplněk ke *starší manželce*, což se ovšem stalo vlastně jen dvakrát. Včetně současného *staršího pána*. Ale za to mohl vlastně otec. Jako odměnu za úspěšné ukončení právnických studií dal dceři týdenní letecký poznávací zájezd do Londýna. Byla to jeho volba — Kristýna nikdy neměla sklony k anglofilství (na rozdíl od Lukáše, jejího *staršího pána*) — otec se prostě rozhodl, že tuhle metropoli by měla poznat. Jak už to ve vztahu otce a dcery bývá, otec se domníval, že zná potřeby své milované ratolesti velmi dobře, a přesto — či právě proto — se o potřebách s onou ratolestí neporadil, takže s dárkem přestřelil. Chyba nebyla ve volbě dárku, ani v destinaci, ale v tom, že byl jen pro jednoho. Když se ptala v cestovní kanceláři, zdali by s sebou nemohla ještě někoho vzít (měla na mysli kamarádku), referentka jí k jejímu velkému údivu po krátkém hledání v počítači oznámila, že je plno. Kristýna přemýšlela, zdali to otec udělal schválně, aby jí tak dal najevo, že v její známosti se *starším pánem* ji podporovat nebude. Jenže vztah mezitím skončil — manželka začala kolem volnočasových aktivit svého muže čenichat, a ten tak raději „přehodnotil priority“, jak se vyjádřil, když své o dvacet let mladší milence oznámil, že je konec. Takže otec ji odměnil za studium

a ona si pak v Londýně připadala jako naprostá trubka. Protože na takové týdenní zájezdy se jezdí s někým — s partnerem, kamarádkou, klidně by tam jela i s tatškou, vykouřili by společně dýmku míru, ale jela by tam aspoň s někým, ne sama jako ten poslední lůzr, který na dovolené sám spí v pokoji pro dva, který si k někomu „přisedá“ v autobuse či v hotelové restauraci ráno u snídaně a večer u večeře. Dívala se kolem sebe — páry, rodiny, kamarádi, dokonce i čtyřprocentní partneři, a k tomu jedna single trubka z Olomouce. Jasně, s Václavem by stejně jet nemohla — týdenní odskok od manželky by sotva dokázal zdůvodnit nějakou výmluvou. Večer seděla v hotelovém pokoji, snažila se číst, ale místo toho upadala do deprese a zpytovala sama sebe. Zatracení *starší páni*. . . Jenže mladí kluci, jak říkala svým vrstevníkům, byli takový střeva, umektaní, upocení pitomci, kteří si sami mohli za to, že s nima neměla nic společného. Jako třeba její první láska: jí bylo šestnáct, jemu sedmnáct. Jeho koníčky: fotbal v televizi, televize obecně s důrazem na sportovní kanály, diskotéka — jo a fotbal v televizi. Vydrželo jim to půl roku. Na začátku byla ještě panna, po dvou měsících už nikoliv. Kryštof zřejmě trpěl nějakou sexuální dysfunkcí — dělal to rád, dělal to často, ale nevydržel déle než padesát pět vteřin. Kristýna byla mladá, nezkušená, povolná a blbá, jak se sama později zhodnotila a zatím pohled na svou pubertální lásku nerevidovala. Později chodila s jedním učitelem biologie (kategorie *starší pán*, tenhle už byl ale naštěstí rozvedený) a ten jí (když vzpomněla Kryštofa) pobaveně vykládal o šimpanzích bonobo, kteří souloží snad až čtyřicetkrát za den, ale koitus u nich trvá pár vteřin. To byl Kryštof. Koukali se spolu na televizi, v reklamním bloku se na ni vrhl, svlékl ji, strčil jí ho tam, vyšplouchal se do gumy a vrátil se k televizi na poslední tři reklamy. Než se Kristýna začala bránit, podržela mu takhle někdy i třikrát denně. Byla jsem taková blbka, říkala si Kristýna v malém, bíle vymalovaném pokoji útulného hotýlku v Belgravii a sama se divila, že jí Kryštof sex úplně neznechutil. Její druhý *kluk* se také rekrutoval

z vrstevníků — jejich vztah byl harmoničtější, i když Zdeněk nejraději mluvil jen sám o sobě, a skončil, až když je od sebe oddělilo univerzitní studium a on si v Plzni našel náhradu. A pak začala éra *starších pánů* — partnerů, kteří ji brali do restaurací, kam mohla nosit pěkné šaty a nebát se, že bude smrdět kouřem a pivem, kteří mluvili inteligentně a zajímali se o ni, kteří už v životě měli jasno, kteří jen pitomě nespřádali své vlastní plány o tom, co jednou budou dělat a kam to až dotáhnou, protože už něco dělali, kteří v sexu nemysleli jen sami na sebe (pokud Kryštof šukal jak šimpanz bonobo, tak Zdeněk byl ukázkový králík), ale dbali, aby si to i partnerka užila, kteří byli inteligentní, hleděli na osobní hygienu — a napadaly ji další a další důvody, které jednou v emotivní chvílce vychrlila na svého zkoprnělého otce, načež on debatu uzavřel s tím, že by si jen přál, aby si Kristýna našla někoho normálního, s kým bude šťastná. „Ale tati, oni jsou normální!“ rozkřikla se dcera. Jsou jen o deset, patnáct, dvacet let starší než já. Copak ty nejsi normální, jenom proto, že ti je pětáctýřicet? To mu už samozřejmě neřekla, protože si vzpomněla, co jí se škodolibou pobaveností jednou řekla jedna kamarádka, studentka psychologie, o tom, po čem touží ženy, které si hledají jen starší chlapy. Kristýna jí na to odpověděla, že se zas všeobecně ví, že na psychologii se hlásí hlavně ti, kteří sami mají problémy a chtějí se takhle dát do kupy.

Londýn se jí líbil, přelidněné město ji fascinovalo svou barevností, tím, jak kypělo životem. Nesnášela Prahu, vždy říkala, že je tam na ni až moc lidí, ale Londýn, velký jak půlka Moravy, lidnatý jak celé Česko, ji uhranul, snad proto, že se město jaksi vymykalo její dosavadní životní zkušenosti, její představivosti. Byli tu na školním výletu ještě na gymplu, ale to se Londýnem jen mihli během dvou dnů, tehdy to Kristýnu tak nevzalo, nebo si prostě nedokázala představit tu obrovskou rozlohu a to množství lidí. Nakonec musela uznat, že si zájezd užívá — tedy aspoň tu část s organizovaným programem, který jí umožňoval zapomenout na to, že je sama, že se po večerech nudí a upadá

do depresí. Tedy až na poslední dva dny, vyhrazené tzv. *osobnímu volnu*. To už byla přesycená, měla pocit, že snad vše viděla, a hlavně to znamenalo, že někam bude muset jít sama. Předchozí večer bezradně listovala objemným průvodcem, který jí však nabízel až příliš mnoho atraktivních míst, než aby si dokázala vybrat. Chtěla si důkladněji prohlédnout St. Paul's Cathedral, ale dál jí nic víc nenapadlo. Průvodkyně zájezdu jí poradila autobus, přímou linku od Victoria Station. Zaplatila devět liber vstupného a strávila v kostele hodinu, prohlídla si oltář, mozaiky, kopuli i Šeptající galerii a krása monumentálních prostorů na ni působila tak, že to ani nedokázala popsat, jen cítila, že se její smutek a osamocení jaksi umocňují a násobí, že je zkrátka sama, prázdná a ani moc neví, co se životem. Venku v parčíku za katedrálou se posadila na lavičku a z tašky vytáhla sendvič, který si koupila na svačinu v samoobsluze kousek od nádraží Victoria. Červencové slunce začínalo pálit, ve stínu za katedrálou však panoval příjemný chládek, jako by obrovská kamenná stavba sloužila jako klimatizace. Sotva se pustila do jídla, přiběhla k ní šedá veverka, větší než zrzky z olomouckých parků, a bez známky plachosti či obav se zastavila půl metru od ní a dychtivě hleděla na její svačinu. Kristýna odlomila kousek chleba a natáhla ruku. „Neboj se, vem si,“ povzbudila veverku řečí, které nemohla rozumět. Veverka popoběhla, natáhla se a kousek chleba si vzala přímo z ruky. Povzbuzeny Kristýninou pohostinností přiběhly odkudsi další čtyři veverky. Za kousek jídla na sebe nechaly sáhnout, jedna dokonce Kristýně vyšplhala po džínách až na koleno. V této vděčné společnosti Kristýna snědla sendvič (aspoň část si nechala) a velké jablko, přičemž veverkám vysvětlila, že takové určitě nejedly, že je až z Čech, na což jich všech pět uznale naklonilo hlavičku lehce na bok a sedíce na zadních držely si v předních tlapkách přidělené kousky jablka a gurmánsky je chroupaly.

Když už neměla nic, oč by se rozdělila (láhev s pitím si nechala pro sebe), vytáhla z tašky průvodce a začala studovat mapu,

co by v okolí stálo za vidění. Rozhodla se pro Millenium Bridge. Veverky odhopkaly k páru japonských turistů, kteří nad nimi nadšeně vykřikovali a cvakali obrovským fotoaparátém.

V půlce mostu se Kristýna opřela o zábradlí a prohlížela si okolí. Pod ní po Temži pomalu proplula výletní loď. V dálce slunce v nostalgickém oparu ozařovalo Tower Bridge. Kristýna otevřela průvodce, aby podle mapy identifikovala, na co vše z mostu může vidět, když zaslechla češtinu: „Kocháte se výhledem?“

Rozhlédla se, kdo tu na koho mluví — a k velkému překvapení zjistila, že jeden z účastníků zájezdu mluví přímo na ni. Všimla si ho už dřív, na zájezdě byl s manželkou, a jak vyrozuměla (ne cítila potřebu se seznamovat či družít), patřil k olomouckému křídlu zájezdu: manželka pracovala u jakési firmy, z které jely do Londýna hned čtyři manželské páry. Tipovala ho tak na čtyřicátníka, klidně by o něm řekla, že je fešák, kdyby jí to v podstatě nebylo zcela jedno, protože jí byli ukradení všichni chlapi a ti, co jezdí na dovolenou s manželkou, obzvlášť. Dali se do řeči. Opřel se předloktími o zábradlí mostu vedle ní, pozorovali řeku a to, jak se slavný most v dálce halí do oranžového oparu, a ona se proti své vůli rozpovídala, nejspíš proto, že kromě jednoho telefonátu otci uplynulých pár dní s nikým moc nekomunikovala. „Jak to, že i vy jste tu sám?“ zeptala se, když muži osvětlila, jak se ocitla na mostě. „Ále,“ protáhle mávl rukou směrem k Temži, „manželka šla spolu s kamarádkami po nákupu. Chci se jít podívat do Tate Modern a to by ji stejně navíc nezajímalo.“ — „Kamže jde te?“ zeptala se Kristýna. — „Tate Modern, to je galerie tamhle naproti,“ a ukázal na druhý břeh. Kristýna sledovala pohyb jeho ruky, ale viděla jen jakousi ohyzdnou šedou krychli připláclou na nábřeží. — „Kde to je?“ — „Díváte se na ni.“ — „Takový ten betonový bunkr, to je ono?“ — Muž se usmál. — „Já myslela, že je to skladiště nebo něco takového.“ — „Vlastně se ani moc nepletete, je to přebudovaná stará elektrárna. Naprosto úžasná stavba...“ vydechl. Kristýna, která si pod pojmem *naprosto úžasná stavba* představila spíš Svatopavelskou katedrálu, uznale pokývala

hlavou, aby nebyla za blbku. Navrhl jí, jestli nechce jít s ním. Výtvarné umění ji vždy nudilo a nerozuměla mu, přesto souhlasila.

Ne že by po návštěvě londýnské galerie moderního umění změnila názor, ale bylo příjemné toho člověka, jenž se představil jako Lukáš Termer, poslouchat a nechat si od něj vysvětlovat podivné obrazy, kterým stejně nerozuměla ani po výkladu toho stále sympatičtějšího pána, pochopitelně staršího a ženatého. Naštěstí se ukázalo, že Termer neměl v úmyslu prohlédnout si monstrózní betonovou obludu (ani na architekturu přestavěné elektrárny Kristýna nezměnila názor) celou, že mu šlo jen o pár konkrétních plátén (jména těch malířů samozřejmě nikdy neslyšela, snad s výjimkou Picassa — Grosz, Magritte, Léger a pak šilená americká patlanina od kohosi jménem Patlok, Patlak, Patok, což se k té rozměrné cákanici barev výborně hodilo — hleděla na obraz a chtěla to komentovat, ale pak jí došlo, že její společník je dost inteligentní a ona by se mohla ztrapnit, a pak si taky vzpomněla, co říkával učitel výtvarky na gymplu: „Ať si o obrazu myslíte cokoliv, nikdy neříkejte *to bych namaloval taky.*“), a tak po hodině a půl vypadli.

Pak se chtěl pan Termer podívat do divadla Globe, kde se už předtím mihli s průvodcem, ale on si chtěl dopřát detailnější prohlídku. Jméno nejslavnějšího anglického dramatika v Kristýně přece jen rezonovalo víc než ti podivní moderní malíři, tak se připojila. Prohlídka ji bavila a pak se stalo něco, kvůli čemu — aspoň tak si to později myslela — spolu začali chodit. V prodejně divadla Globe pan Termer, který, jak se mezitím dozvěděla, učí na olomoucké univerzitě literaturu, s němým úžasem hleděl do vitríny na nabídku knih. „Podívejte,“ ukázal na jakýsi obrovitý svazek, „faksimile prvního folia.“ — Kristýna se rezignovaně zeptala, co to má být. — Pan Termer jí to vysvětlil. (Bože, ten chlap se mi čím dál tím víc líbí, pomyslela si Kristýna, která si svého průvodce zatím stihla důkladně prohlédnout a zjistit, že jak vzhledem, tak chováním vykazuje všechny rysy a znaky, které ona považuje za atraktivní a které v ní dokážou

rozpoutat řetězec chemických reakcí, jejichž výsledkem je, že zcela ztratí hlavu a soudnost, že je zcela vláčná a povolná a že se zas zamiluje do ženatého chlapa.) „A tady, podívejte, faksimile prvního kvarta *Krále Leara*! No to je úžasné!“ — Kristýně sice nebylo jasné, co je na tom úžasného, ale Lukáš Termer už zas hleděl na první folio a hlavně na cenovku u svazku. — „Takže to je vlastně kopie prvního vydání Shakespearových her?“ zopakovala Kristýna, aby jen tak nemlčela. „Ale ty hry jsou přece skoro všechny přeložené do češtiny, ne?“ — „To jo, dokonce všechny, ale tohle je *první folio*!“ pokračoval Termer uhranutě. — „Je to dost drahé,“ na to Kristýna pragmaticky. — Lukáš Termer vydal jen jakési dlouhé „pchchchch“ a vytáhl z kapsy kalhot peněženku. „Pchchchch,“ zopakoval, když nakoukl dovnitř. — „Vy si to chcete koupit?“ užasla Kristýna. — „Chtěl bych, ale asi zůstane jen u toho chtění. Mám jen dvacku.“ — Kristýna otevřela peněženku, a dokonce i poctivě spočítala drobné: „Devatenáct liber a něco. Ale mám na hotelu ještě padesátku, tu vám klidně můžu půjčit, jestli chcete.“ — Termer rezignovaně vzdychl: „Ale my máme taky ještě peníze. Jenže jsem je všechny nechal ženě. Už se sem nechci vracet. Dneska jsem si chtěl zajít ještě do Hyde Parku k památníku prince Alberta a zítra do National Gallery. Vracet se sem by mi zcela rozbilo plány. . .“ Vypadal tak zkroušeně a nešťastně, až se tomu musela Kristýna v duchu smát. — „To to tak potřebujete?“ zeptala se. — „Ale jistěže to *nepotřebuju*. Já to prostě jenom *chci*. Tohle je skutečně krása. Shakespeara miluju, mám o něm dokonce i nějaké semináře.“ — Kristýna si po jeho boku prohlížela mohutný svazek. „A nebude se vám to blbě číst?“ — „Ježíš, to není na čtení. To je prostě tak krásné!“ Jeho hlas zněl zoufale. „To víte,“ otočil se na Kristýnu omluvně, „chlapi jsou jako děti. Pchchchch. . .“ vydechl. — „Tak zaplaťte kartou. To jde, platit českou kartou i v zahraničí, určitě vám ji vezmou.“ — Lukáš Termer se zkroušeně zahleděl na první folio. „Kartu mám doma. Nechal jsem ji doma.“ — Chvíli mlčeli, pak se Kristýna slitovala. „Takže fakt to doopravdy strašně moc chcete?“ — Lukáš Termer zoufale

pokýval hlavou. Kristýna znovu vytáhla z tašky peněženku a z ní svou platební kartu. „Tak já vám na to půjčím, a až budeme doma, tak mi to vrátíte.“ — Termer se chvíli zdráhal, ale pak, doprovázeje to mnoha díky a ujištěním, že určitě peníze vrátí (dokonce Kristýně ukázal svou občanku, aby si ověřila, jak se doopravdy jmenuje a že jí nelhal), si od ní nechal Shakespearovu bichli zaplatit. Dokonce se ještě vrátil a za zbylou dvacku si pořídil také faksimile prvního kvarta *Krále Leara*.

„Máte mě za blázna, co?“ zeptal se, když s igelitovou taškou s logem divadla opouštěli obchod. — „A víte, že ne,“ usmála se na něj Kristýna. „Abych byla upřímná, muži, kteří mají pro něco vášně, kteří se dokážou pro něco nadchnout...“ Zarazila se, protože chtěla říct „se mi líbí“, což by ale považovala za nepřístojné. „Takoví prostě mají něco do sebe. Chápu to a je mi to sympatické,“ dodala.

Zpáteční autobus musela zaplatit za oba, pak si spolu vyšli do Hyde Parku, kde na břehu jezera krmili veverky a hodinu seděli na schodech památníku prince Alberta, koukali na Royal Albert Hall a povídali si. Doktor Termer v pragmaticky ekonomickém prostředí manželčiny kolegu a kolegyně a jejich manželů a manželek zřejmě poněkud trpěl, takže byl rád, že našel někoho, kdo se zajímal (aspoň si to myslel) o to, oč se zajímá i on. Kristýna se pochlubila, že *Krále Leara* viděla na Shakespearovských slavnostech (neřekla, že tam byla s Václavem), ale že tomu moc nerozuměla, načež se jí dostalo téměř dvacetiminutového výkladu o tom, jak lze rozumět téhle hře. Nazítří, když se manželka opět vydala za nákupy, souhlasila s prohlídkou National Gallery. Tak to začalo. Hned po návratu domů jí Lukáš poslal peníze na účet a jako poděkování ji pozval na oběd. O čtrnáct dní později se spolu poprvé vyspali. O půl roku později jí Lukáš oznámil, že se hodlá rozvést. O dva a půl roku později bylo všechno při starém.

IV.

Na pátek 7. října měl dr. Lukáš Termer domluveno vystoupení v kulturním okénku dopoledního zpravodajského bloku na čt24. Bylo to už jeho čtvrté podobné *angažmá* za uplynulý rok. Vděčil za to (dle oficiální verze) své bývalé studentce Magdaléně Kostkové, která si na něj před rokem vzpomněla, když členové zpravodajských redakcí dostali pokyn, že by k diskusním vystoupením či krátkým rozhovorům měli zvat i „odborníky z regionů“, ne jen stále stejné pražské tváře. Magdaléna na dr. Termera ráda vzpomínala i z jiných důvodů, dá se říci neoficiálních, na něž však Lukáš uvalil informační embargo zejména vzhledem ke své choti a taky (pro jistotu) i Kristýně. Asi před čtyřmi roky spolu prožili krátký, leč intenzivní milostný románěk, v němž si užili spoustu zábavy, a jejich vztah neukončil žádný konflikt, ale prostě jen fakt, že Magdaléna uzavřela bakalářské studium a navazující magisterské se rozhodla absolvovat na trochu jiném oboru na jiné škole. No a když se tenkrát rozhodli ve zpravodajském bloku z nějakého záhadného důvodu připomenout pětadesáté výročí vydání *Lolity*, Magdaléna mu zavolala, aby naplnili pokyn shora, a Lukáš ochotně souhlasil. O hodinu později mu zavolala zprávařka, s níž měl rozhovor vést: domluvili se na složení otázek, na tom, že v tu a tu dobu se dostaví do olomouckého studia, odkud následně živě vstoupí do vysílání a povedou s ním rozhovor. Lukáš ochotně souhlasil, a aby všichni viděli, jak je úspěšný a významný, že vystupuje i v centrálním vysílání, rozeslal na všechny strany maily, aby se zítra v 10.50 dívali na čt24. Z rozhovoru se ale stala noční můra jeho ega. Připomenutí výročí *Lolity* předcházela (či spíše měla předcházet) reportáž o přistání legendárního bombardéru B-52 na armádních slavnostech na letišti v Ostravě-Mošnově. Vzhledem ke špatnému počasí však letoun stále kdesi kroužil, Lukáš čekal v olomouckém studiu a na obrazovce sledoval prakticky nekonečný přímý přenos o *nepřistání* B-52, a když teda v redakci seznali, že

záběrů na prázdnou letištní plochu a ocelovou oblohu už bylo dost, přišla řada na Lukáše. Deset domluvených otázek a deset pečlivě připravených odpovědí, tak aby rozhovor měl nějakou strukturu a spěl plynule od bodu A k bodu B, se z důvodu časové tísně (plánovaných osm až deset minut se zgrelo na dvě a půl minutky před blokem zpráv v celou) zkrátilo na otázky tři (dotazy 7, 8 a 1 z původního seznamu), na které na změnu nepřipravený Lukáš reagoval nejistým zakoktáváním a neschopností sestavit gramaticky správnou větu. Usměvavá redaktorka mu poděkovala a ve vysílání jej vystřídalý nejčerstvější zprávy. Naštěstí se ukázalo, že málokdo, koho včera chlubitvým mailem obeslal, se díval. Seděl venku na lavičce, stále ještě v šoku z toho flaska, a zavolal Kristýně. Nedívala se („Nemohla jsem se urvat, měli jsme poradu.“ Uff, oddechl si). Zavolal taky Magdaléně, aby se jí omluvil, protože určitě teď má kvůli němu v redakci z ostudy kabát, jakého breptala to doporučila do vysílání. Magdaléna byla buď okoralá, nebo se rozhodla kvalitu vysílání cíleně sabotovat, neboť nejenže mu bez zaváhání do telefonu řekla, že to bylo dobrý, ale dokonce mu o čtyři měsíce později zavolala zas kvůli dalšímu vystoupení.

Takže dnes dopoledne měl jít do olomouckého studia počtvrté, tentokrát prodebatovat otázku, kdo by tak asi mohl letos dostat Nobelovu cenu za literaturu. Lukáš, který o existenci Tomase Trantrömera tou dobou ještě neměl ani tušení, byl připraven povinně zmínit Milana Kunderu (i když on sám by na seznamu raději viděl Škvoreckého), pohovořit o svých osobních kandidátech (McEwan, Rushdie a Roth), dále zmínit ty, kteří nikdy cenu nedostali a už ani nikdy nedostanou (Nabokov a jeho osobní favorit John Fowles), a pak jako bonus opakovaně navrhovaného kandidáta, jenž ji však nejspíš nikdy neobdrží (Bob Dylan). Dneska to bude v pohodě, protože předchozí dvě vystoupení se obešla bez incidentů a zaváhání a Lukášovi se vrátilo sebevědomí.

V to páteční ráno ležel v posteli a sledoval, jak se manželka chystá do práce. Byl příjemný říjnový den, slunce se opíralo do

oken jejich na jihovýchod situované ložnice. Lukáš si prohlížel Moniku, jak pobíhá po bytě, co chvíli pro něco vběhne do ložnice, pak mu zas zmizí ze zorného pole a jen vrzání parket v pokoji či pleskání bosých chodidel po dlažbě v předsíni a šramot z koupelny mu umožňují orientovat se, kde se ta paní, s níž je nadobro připraven se rozejít, zrovna vyskytuje. Nesnášel ji. Věděl, že je to protivná, konfliktní, hysterická ženská, se kterou se není možné nikdy na ničem domluvit. Přemýšlel, jestli lituje, že si ji vzal. Kristýně říkal, že jo, ale sám o tom přesvědčený nebyl. Taky přemýšlel, jak o něm asi jeho manželka smýšlí. Doopravdy smýšlí. Nemyslel to, co mu je schopna vmést do očí při některé z pravidelných hádek, ale to, jaké jsou její skutečné pocity, myšlenky, co se jí honí hlavou. Kristýně říkal, že Monika je omezená a hloupá, protože to je přesně to, co si myslel, že milenka chce slyšet. Ve skutečnosti však věděl, že za Moničiným omezeným rozhledem a zkratkovitým rozhodováním funguje složitě pracující emocionální inteligence, možná složitější než ta jeho, rozhodně rafinovanější, neboť schopná konstruovat citové podrazy a vydírání. Jako třeba teď. Monika vběhla zpět do ložnice a cosi hledala v prádelníku. Byla úplně nahá, už deset minut se pohybovala po bytě zcela neoblečená a Lukáš v posteli mobilizoval své sebeovládání, aby jeho budoucí exmanželka nepoznala, jak se mu to líbí. To byla další věc, kterou Kristýně neříkal. Už dva roky ji ujišťuje, jak se rozvede, jen musí nastat ta správná, vhodná, ideální chvíle. Skutečně to chce udělat. Měl v citech jasno. Kristýnu miluje, chce s ní prožít budoucnost, chce s ní mít děti, vnímá ji jako ideální partnerku, jejich vztah je harmonický, umějí se spolu radovat, dokážou spolu komunikovat, dokážou se spolu *dohodnout* na kompromisu. Monika? Ani jedno z toho. Hašteřivá, hysterická baba. Hnusná machna, říkal si, i když věděl, že i přesto, že poslední dobou přibrala, stále by ji řada mužů považovala za přitažlivou osmatřicetiletou ženu. Lukáš Termer ovšem věděl, že jedinou cestou, jak Moniku dostat ze svého života, je uvažovat o ní výhradně jako o hnusné, odporné babě. Protože jinak by ji i on musel považovat

za sexuálně přitažlivou osmatřicetiletou ženu, sice možná s trochu roztékajícími se proporcemi, ale stále žádoucí. A co bylo nejhorší, Monika to věděla. Monika ho měla přečteného. Konečně z prádelníku vytáhla podprsenku. Ale neoblékla si ji. Postavila se před zrcadlovou skříň a velmi pozvolna, jako by se teprve rozhodovala, zdali si nějakou podprsenku bude brát (bože, není jí deset, už si *musí* brát podprsenku! Lukáš se snažil na ni nehledět), si ji prohlédla a pak teprve oblékla. To samé následovalo s kalhotkami. Věděl, proč to dělá, tenhle trapný ranní a večerní striptýz. Už dva měsíce spolu nesouložili. Ano, to je to, co nikdy nemohl říct Kristýně. Nedokázali spolu žít, nedokázali spolu normálně mluvit, ale pořád je ještě spojovalo to, že v sobě navzájem našli ideálního sexuálního partnera. Připadal si jako postava z románu Philipa Rotha. Mohli se spolu do krve pohádat, vyspílat na sebe všechnu vzájemnou nesnášenlivost, ale půlhodinu nato přišlo to, čemu dřív říkali *slastné usmiřování*, dokonale zesynchronizované vzájemné uspokojení. Kristýnu miloval, zoufale ji miloval, věděl, že ona je ta pravá, ale sex se mu víc líbil s Monikou. Kristýna byla přes všechnu vzájemnou něhu toporná, jejich milování bylo prodchnuté láskou, ale jaksi neuspokojivé – trochu těžkopádné, nedokázali se ani za tak dlouhou dobu vzájemně sladit, tělesně zharmonizovat, bylo to neobratné a nešikovné, a to navzdory tomu, že jej Kristýna tolik přitahovala.

O prázdninách – další tajemství před Kristýnou – vyhledal psychologa a absolvoval u něj několik sezení na téma, jak si urovnat vztahy a odpoutat se od manželky. Po první konzultaci toho chlapa upřímně nenáviděl, protože jej nutil přemýšlet o sobě a odpovídat na otázky, které mu byly nepříjemné. Dva dny to celé zchroustával, než mu došlo, že psycholog ho má už přečteného a snaží se jej navést na správnou cestu. Ano, pokud chce od manželky odejít, musí s ní přestat spát. Sex je pouto, kterým si ho manželka k sobě připoutala a pomocí kterého jím nejspíš manipuluje. Pokud se z toho dokáže vyvázat, dokáže odejít a začít nový vztah.

Dal se do toho. Trvalo týden, než Monika zaregistrovala, že *nic není*. Lehce znervózňela a začala manžela *svádět*, což v jejím podání znamenalo, že se při každé vhodné (i nevhodné) příležitosti svlékla do naha. Dokonce i nahá žehlila. V pánských časopisech by to vypadalo jako naplněný sen každého potentního muže, u Termerů doma to však bylo pouze trapné. Součástí Lukášovy autoterapie bylo i to, že přesvědčoval sám sebe, jak je ono *svádění* nechutné a směšné. Přesto dvakrát podlehl, takže dvakrát začal znovu. Pevná vůle. Častější milování s Kristýnou. Masturbace. Zdály se mu erotické sny, ve kterých vystupovala Monika, a v nich se spolu oddávali hotové sexuální akrobacii. Předmět jeho snů spal vedle a Lukáš věděl, že kdyby Moniku vzbudil, nebránila by se. Vstal a tiše se vykradl zbavit se napětí do koupelny. Znovu si přečetl Rothův román *The Professor of Desire* a četba jej naplňovala zoufalstvím. Po třech týdnech neukojenost přerůstala v agresivitu. Hádky se přiostrňovaly a nekončily v posteli, ale tím, že Lukáš odešel z místnosti, protože jinak by té machně musel dát přes držku.

Monika skloněná k prádelníku mu stále nabízela pohled na svůj zadek. Nezbyvalo než jí dát zcela jasně najevo, že se zdržuje zbytečně, že se klidně může dooblékat a jít do kanceláře. Lukáš vstal a šel si do kuchyně udělat snídani. Zapnul kávovar, v mikrovlnce si ohřál trochu mléka do kávy a otevřel špajz. Za deset sekund vztekle rozrazil dveře do ložnice, kde si Monika konečně navlékla kalhotky a zrovna si přes hlavu přetahovala béžový svetřík. „Kde jsou, krucinál, ty rohlíky, co *jsem* si včera koupil?!“

Monika na něj lhostejně pohlédla. „Co je mi po tom.“

„Si je snědla nebo co?“

„Snad se můžu taky navečeřet, ne?“

„Kurva fix!“ zařval Lukáš. Monika držela rekord v rychlosti, s jakou ho dokázala vytočit. „Tak proč taky někdy něco nenakoupíš? Koupil *jsem* si na snídani rohlíky. *Já sobě na snídani*. Ne abys je sežrala ty.“

„Promiň, že jsem se ve svém vlastním bytě dovolila najíst.“

„Co teď mám snídat!?“ Lukáš ji skutečně nenáviděl. Dřív nevěděl, jaké to je, nechápal, jak někdo může nenávidět svého dlouholetého partnera, teď už ano.

„Co je mi po tom?“ opáčila Monika s ledovým klidem, protože dobře věděla, jak tím manžela rozzuří. „Ty ses taky nestaral, co budu já večeřet.“

Lukáš za sebou práskl dveřmi ložnice. Ta pitomá zasraná nenažraná kráva!

A pak si ještě navíc sám naběhl, což ho rozzuřilo ještě víc. Rozhodl se demonstrativně odejít do obchodu, spěšně si sundal pyžamo, a když znovu otevřel dveře do ložnice, teprve tehdy mu došlo, že je tam pořád ještě Monika. Stál ve dveřích nahý, Monika se po něm ohlédla a Lukáš se to rozhodl nějak zamluvit.

„Vůbec se nevzrušuj, jdu se jen převlíct.“ Otevřel skříň, kde měl poličku s prádlem.

Monika si jej znechuceně změřila. „Vskutku nevidím nic, co by mě mohlo vzrušovat.“

Lukáš popadl prádlo, triko a džíny a raději se šel obléct vedle do pokoje.

Na chodbě domu jej praštil přes nos zápach. Když sešel dolů, zjistil, že spodní podesta a velká část vchodových dveří jsou pozvracené. Dveře byly otevřené a na ulici stála paní Pilátová, jež u nich v domě ztělesňovala archetyp všetečné důchodkyně. Lukáš přeskočil spoušť (ještě kdybych tak uklouzl a spadl do blivanců, to už by se fakt Monika pobavila). Projít nepozorovaně kolem paní Pilátové by nezvládl ani Neviditelný muž. „Pane doktore!“ zvolala, neboť držela v úctě všechny tituly, „viděl jste to?“

„Nešlo to nevidět, paní Pilátová,“ opáčil oslovený. „Zas Bojda?“ vzpomenu notorického opilce a rušiče klidu, jehož se domovní výbor už tři roky marně pokoušel zpacifikovat, když už neexistovaly zákonné prostředky, jak jej z domu vypudit.

„Kdo jiný! Ten bezdomovec nás jednou zničí.“ Paní Pilátová vždy hovořila o opilci Bojdovi jako o bezdomovci. Lukáš pokaždé přemýšlel, zdali tím hodlá předurčit jeho budoucnost, nebo prostě všechny opilce, pobudy, nezaměstnané, lidi s nulovými hygienickými návyky jen takto souhrnně označuje, neboť bezdomovci splňují všechna uvedená kritéria, stejně jako neblahý soused Bojda. „Ale co je moc, to je moc! Už jsem volala městskou policii,“ řekla tónem, jako by začala poslední a konečná fáze Bojdovy celkem ničím nepřínosné existence.

„Promiňte, já spěchám,“ ukončil další debatu Lukáš a vyrazil do nedalekého obchůdku.

Když se vracel se třemi čerstvými rohlíky a slibně vypadajícími třemi nožičkami vídeňských párků, před domem už stál vůz městské policie a dvojice strážníku za srdnatého povzbuzování paní Pilátové se marně snažila dozvonit na opici vyspávajícího pobudu Bojdu. Monika už doma nebyla.

Během dopoledne se uklidnil a po desáté se vydal na tramvaj, která by jej přivezla k věžáku RCO u hlavního nádraží, kde v třináctém patře sídlila regionální redakce ČT. Přivítal ho kameraman Skopal, kterého už znal. „Dobrý den, pane doktore, dnes začneme trochu se zpožděním,“ informoval Lukáše hned při vstupu. „Ministr vnitra dává mimořádnou tiskovou konferenci a vysílá se to živě. Ale volal jsem do Prahy a říkali, že s rozhovorem s váma počítají, jen kdybyste asi tak čtvrt hodiny počkal.“

Lukáš si v redakci sedl na gauč a sledoval televizní vysílání kanálu ČT24 na obrazovce připevněné na zdi. Ministr vnitra Gelnar informoval o změnách v resortu, zejména o tom, že dojde ke změně na pozici prvního náměstka pro ekonomiku a akvizice. Stávající náměstek ke konci roku ze zdravotních důvodů končí a jeho místo zaujme inženýr Jonáš, který seděl vedle pana ministra a jehož jeho budoucí šéf tímto oficiálně představil. „No to mě podržte!“ vydechl Lukáš. Od svého pracovního stolu konferenci sledoval také jeden z redaktorů, s nímž se Lukáš už taky